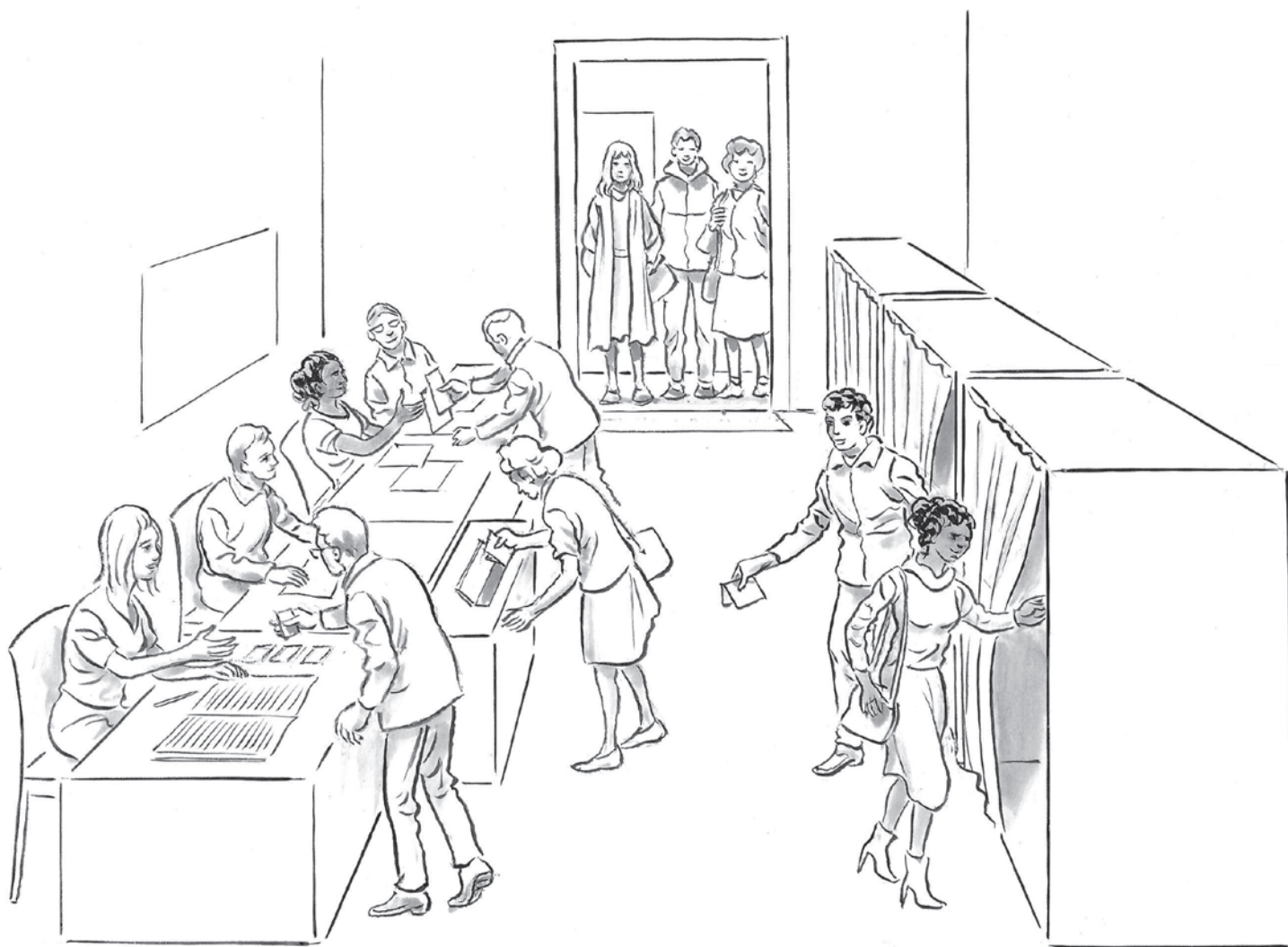

Naam:

Klas:

Stemmen voor een nieuw gemeentebestuur

Affiches plakken en veel meer

Verkiezingskoorts

- Op zondag 14 oktober 2018 is het zover! In het hele land zullen de volwassen burgers hun stem uitbrengen.
- Velen kijken uit naar wie zal zetelen in de nieuwe gemeenteraad. En ... wie wordt de volgende zes jaar burgemeester? Best spannend ...
- De kiezers zullen ook stemmen voor een nieuwe provincieraad.
- De kandidaten van de diverse politieke partijen krijgen het druk. Ze willen zoveel mogelijk mensen aanspreken én overtuigen om op zondag 14 oktober het bolletje naast hun naam aan te stippen.

Opdracht

Je houdt alle info bij over de verkiezingen.

Kijk uit naar folders, flyers, brochures, advertenties, artikels ... over de partijen en de kandidaten.

Je legt een verzamelmap aan.

Druk, druk, druk ...

- Kandidaten proberen eerst in hun familie-, vrienden- en kennissenkring de stemgerechtigden op de hoogte te brengen van hun plannen. Dat kan via affiches, folders, flyers, twitterberichten, een blog, Facebook, huisbezoeken en nog veel meer.

Goed gelezen?

1. Om de hoeveel jaar vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats?

2. Voor welke raad kiezen de burgers ook op 14 oktober?

3. Hoe maken de kandidaten hun plannen kenbaar?

Test jezelf

Hallo, ik ben de papa van Aslihan, geboren in Turkije, maar al vele jaren een Belg.

Begin dit jaar vroeg de burgemeester of ik er eens over wou nadenken om me kandidaat te stellen voor zijn politieke partij voor de gemeenteraadsverkiezingen. Ik vond dat oké. Hieronder vind je enkele weetjes over mezelf.

Van zes begrippen hoorde ik nog nooit. Ik ben benieuwd naar jouw score.

Benieuwd

Klaar voor een test?
Stip de begrippen aan waarover je iets kunt vertellen.

☐ volmacht	☐ schepen
☐ stembiljet	☐ gemeentesecretaris
☐ stembus	☐ meerderheid
☐ stemhokje	☐ oppositie
☐ stemcomputer	☐ kiescampagne
☐ naamstem	☐ stemrecht
☐ mandaat	☐ oproepingsbrief
☐ kieslijst	☐ stembureau
☐ onthaal	☐ blanco stemmen
☐ stemplicht	☐ elektronisch stemmen
☐ telbureau	☐ administratie
☐ lijststem	☐ gemeenteontvanger
☐ politieke partij	☐ kiesprogramma
☐ gemeenteraad	☐ gemeentediensten
☐ provincieraad	☐ sociaal welzijn

Score: _____ op 30

Opdracht

Stel: jij bent kandidaat voor de kindergemeenteraad. Hoe ziet jouw weetjesfiche eruit?

Stel: jouw mama stelt zich kandidaat voor de verkiezingen. Hoe ziet haar weetjesfiche eruit?

Stop de fiches in je bewaarmap.

- Naam: Kaya
- Voornaam: Mehmet
- Geboorteland: Turkije
- Geboren op 15 december 1978
- Gehuwd met Fatma Yilmaz
- Kinderen: Aslihan en Yusuf
- Nationaliteit: Belg
- Beroep: magazijnier
- Hobby's: fietsen, voetballen, lezen, kokkerellen
- Bestuurslid van de plaatselijke voetbalclub
- Lid van de wielertoeristen-, kook- en supportersclub
- Vrijwilliger bij 'Mensen in Nood'
- Levensmotto: de mensen dichtbij en veraf helpen

Goed gelezen?

1. Toon aan dat Mehmet en Fatma hun Turkse afkomst een warm hart toedragen.

2. Geef een mogelijke reden waarom de burgemeester Mehmet een geschikte kandidaat vond voor zijn politieke partij.

3. Som vijf begrippen op die verwijzen naar de verkiezingsdag.

Een kijk op het gemeentebestuur

Mehmet, maak jij een kans om de nieuwe burgemeester te worden? Eventueel schepen?

Burgemeester

- De burgemeester krijgt een mandaat; dat is een politieke functie. Zes jaar lang leidt hij/zij de gemeente. Hij of zij is zowat 'de baas'.

Schepenen

- Uiteraard kan een burgemeester de gemeente niet besturen zonder de hulp van onder anderen de schepenen.
- Samen vormen ze het college van burgemeester en schepenen.
- Elke schepen krijgt belangrijke bevoegdheden, zoals bijvoorbeeld openbare werken, milieu, sport, jeugdzaken ...

Goed gelezen?

1. Waarvan hangt het aantal raadsleden af?

2. Waaruit bestaat onder andere de taak van de gemeenteraadsleden?

3. Toon aan dat de burgemeester er niet alleen voor staat om te besturen.

Oh, neen hoor. Mijn allergrootste wens? Deel uitmaken van de gemeenteraad.

Gemeenteraad

- Afhankelijk van het aantal inwoners bestaat de gemeenteraad uit een kleine (minimum 7) of een grote groep (maximum 55) raadsleden.
- De gemeenteraad vergadert meestal één keer per maand.
- De raadsleden buigen zich over de voorstellen en de plannen van het college van burgemeester en schepenen.
- Iedereen die dat wil, mag de bijeenkomsten van de gemeenteraad bijwonen.
- De partijen die de gemeente besturen, vormen de meerderheid.
- De andere partijen voeren oppositie. Zij houden de activiteiten van het college van burgemeester en schepenen in het oog. Indien nodig geven ze kritiek.

Opdracht

Maak een overzicht van het gemeentebestuur van jouw gemeente. Ga na wie de mandaten uitoefent.

Som de namen op van de verschillende politieke partijen.

Welke partijen maken deel uit van de meerderheid? Van de oppositie?

Bewaar het overzicht in je map.

Wist-je-datjes

En jij? Wist je dat?

Vink aan of je het wel of niet wist.

Burgemeester

- Meestal wordt de kandidaat die de meeste stemmen haalt de burgemeester.
- De kandidaat-burgemeester staat meestal bovenaan in de kieslijst.
- Tijdens officiële plechtigheden draagt de burgemeester een driekleurige sjaal rond zijn of haar middel. De kleuren verwijzen naar de Belgische vlag.
- De burgemeester is ook het hoofd van de lokale politiek.

Ja	Neen
☐	☐

☐	☐
--------------------------	--------------------------

☐	☐
--------------------------	--------------------------

☐	☐
--------------------------	--------------------------

College van burgemeester en schepenen

- De gemeentesecretaris beheert de administratie van de gemeente. Hij of zij woont alle bijeenkomsten van het college van burgemeester en schepenen bij.
- Elke schepen specialiseert zich. Voor de bevoegdheden cultuur, sport, onderwijs, leefmilieu, sociaal welzijn, openbare werken, personeelsbeheer, jeugd, veiligheid, ruimtelijke ordening, stedenbouw ... is telkens speciale kennis vereist.

☐	☐
--------------------------	--------------------------

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Gemeenteraad

- De raadsleden die deel uitmaken van de oppositiepartijen controleren of de vertegenwoordigers van de partijen die aan zet zijn hun kiesbeloften nakomen.
- Sommige gemeenten installeren een kindergemeenteraad. De verkozenen geven advies over onderwerpen die kinderen belangrijk vinden.
- Ook gemeenteraadsleden van de oppositie kunnen voorstellen presenteren. Een stemming maakt uit of het voorstel al dan niet wordt aangenomen.
- De meeste gemeenten installeren adviesraden, zoals bijvoorbeeld de jeugdraad. In die raad zetelen onder anderen vertegenwoordigers van de jeugdbewegingen.

☐	☐
--------------------------	--------------------------

☐	☐
--------------------------	--------------------------

☐	☐
--------------------------	--------------------------

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Tsss ... dankzij de papa van Aslihan weet ik al veel meer over de werking van de gemeenteraad. Bijzonder interessant ...

Goed gelezen?

- Wie wordt meestal de nieuwe burgemeester?

- Hoe herken je de burgemeester tijdens officiële plechtigheden?

- Toon aan dat ook jij kansen krijgt om je mening te geven.

Opdracht

Geef een omschrijving van vijf bevoegdheden van het college van burgemeester en schepenen.

Lijst tien items op die op de agenda kunnen worden geplaatst tijdens een bijeenkomst van de kindergemeenteraad. Werk samen met een klasgenoot.

Houd de info bij in je bewaarmap.

Stemrecht: een heel lange weg ...

Nu hebben alle Belgen vanaf de leeftijd van 18 jaar het recht en ook de plicht om te stemmen. Het was ooit anders ...

Mathis, help je me?

Benieuwd of het ons lukt om alle woorden juist in te vullen?

adel – alleenheersers – burgers – democratie – Grieken – keizers – koningen – leidersfiguur – namen – navolging – onderdanen – oudheid – potscherf – stad – tirannen

De allereersten

Heel lang geleden – zeg maar in de _____, zo'n 2800 jaar terug in de geschiedenis – mochten de _____ in het oude Athene al hun stem uitbrengen.

Elk jaar schreven de mannen een naam op een _____. Niet de naam van iemand die ze beschouwden als een _____, maar de naam van iemand van wie ze meenden dat die de _____ kon bedreigen.

Na het tellen van de _____ moest de persoon die het meest voorkwam op de potscherven onmiddellijk de _____ verlaten.

De Romeinse keizer Nero regeerde met ijzeren hand.

Eeuwenlang

Helaas, dit initiatief kreeg geen _____. Eeuwenlang bepaalden _____ wat de _____ moesten doen en laten.

Keizers en _____ deelden de lakens uit.

Ook de _____, de geestelijken en de rijke _____ hadden weinig of niets in de pap te brokken.

Sommige _____ en koningen regeerden als _____. Iedereen moest naar hun pijpen dansen.

Goed gelezen?

1. Toon aan dat de leiders in het oude Griekenland rekening hielden met het volk.

2. Wie deelde de lakens uit in de middeleeuwen?

3. Hoe staat het in de tekst?
"Het volk kreeg geen inspraak."

Opdracht

Schrijf telkens een zin en toon meteen aan dat je weet wat het begrip betekent.

democratie	adel	tiran
------------	------	-------

Sprokkel drie weetjes over de Romeinse keizer Nero.

Zoek drie namen van koningen en/of keizers die met ijzeren hand regeerden.

Stop de info in je bewaarmap.

Naar stemrecht in ons land

Beetje bij beetje
kregen
de Belgen
het recht om
te stemmen.
Het verhaal ...

Europese
grondwettelijk
koning (2)
macht
monarchie
onafhankelijk
ondertekenen
parlement
rijkdom – wet

belastingen
cijnskiesrecht
familie
meervoudig
rijk – stem
universiteit

arm – Belgen
enkelvoudig
meerderjarige
stembus
vrouwen
wereldoorlog
vrouwen-
stemrecht

België onafhankelijk

1830. België is _____. Leopold I wordt de eerste _____.

In heel veel _____ landen nemen de burgers het niet meer dat koningen pronken met hun _____ en misbruik maken van hun _____.

Vanaf het begin kiezen de verantwoordelijken voor een _____ koninkrijk, ook al eens _____ genoemd.

In de grondwet staat klaar en duidelijk wat de _____ mag, kan en moet. Trouwens, het _____ dient wetsvoorstellen in. Als de meerderheid van het parlement beslist dat het voorstel een _____ wordt, dan moet de koning die _____.

De eerste stemmers

1831. Ben je Belg én _____? Betaal je cijns, zeg maar directe _____ aan Vadertje Staat? Ja?

Dan mag je stemmen. Vandaar de naam _____.

1893. Belg? 25 jaar of ouder? Je mag één _____ uitbrengen. 35 jaar of ouder? Je hebt _____? Een huis? Je krijgt twee stemmen. Je studeerde aan de _____? Je beschikt over drie stemmen. De naam? Algemeen _____ stemrecht.

Nog beter

1919. Alle _____ mannen – ouder dan 21 jaar – mogen stemmen. Rijk of _____, wel of niet gestudeerd, iedereen krijgt één stem. Het algemeen _____ stemrecht kwam er na de _____, na hevig protest.

1948. Eindelijk. Ook alle meerderjarige _____ mogen hun stem uitbrengen. Het _____ is een feit.

2018. Alle _____ van 18 jaar en ouder moeten naar de _____.

Opdracht

Schrijf telkens een zin en toon meteen aan dat je weet wat het begrip betekent.

- grondwettelijk
- monarchie
- parlement

Maak een tijdlijn met de data 1831, 1893, 1919, 1948, 2018. Duid aan: cijnskiesrecht, algemeen meervoudig stemrecht, algemeen enkelvoudig stemrecht, vrouwenstemrecht.

Bewaar jouw werk in je map.

Goed gelezen?

1. Geef het verschil tussen algemeen meervoudig stemrecht en algemeen enkelvoudig stemrecht.

2. Stemmen in 1949: van de 8,6 miljoen Belgen trekken ruim 5 miljoen burgers naar de stembus. Vanwaar die grote hoeveelheid in vergelijking met de vorige stemming?

De politieke partijen aan zet

Mehmet, lukt de voorbereiding?
Wie kon je al bereiken?

Programma

- Elke politieke partij probeert met een degelijk programma naar de kiezer te trekken.
- Het programma vermeldt wat de partij wil bereiken als ze deel uitmaakt van de meerderheid.
- Veel voorkomende werkpunten: meer veiligheid, nog meer groen, aandacht voor kinderen en

Voorzitter, ik sprak al heel wat vrienden aan, familieleden, kennissen, leden van de wielertoeristenclub, leden van de kook- en de supportersclub ... Ik duim alvast dat ik veel mensen kan aanzetten om voor onze partij 'Samen Sterk' te stemmen. Het moet lukken. We hebben een prima programma.

jongeren, extraatjes voor senioren, goedkopere woningen, meer kansen voor sportievelingen, een groter budget voor cultuur ...

- Soms vind je in een programma beloften die de partij moeilijk of helemaal niet zal kunnen waarmaken.

Partijen verschillen

- Een aantal partijen houden stand en trekken al tientallen jaren naar de kiezer met dezelfde naam.
- Anderzijds ontstaan er ook nieuwe partijen die met het verleden willen breken.
- In de verkiezingsfolders lees je wat elke partij in petto heeft.
- Af en toe hekelt een partij het beleid van het regerend college van burgemeester en schepenen.

Opdracht

Som vijf wensen op die je voor jou en je leeftijdsgenoten graag wil laten realiseren.

Lijst drie wensen op die moeilijk of niet kunnen worden gerealiseerd.

Aan de hand van de verkiezingsfolders maak je een overzicht van de programma's van de verschillende partijen van jouw gemeente.

Stop de notities in je map.

Goed gelezen?

1. Hoe probeert Mehmet stemmen te winnen?

2. Welke items komen vaak voor in de verkiezingsprogramma's?

3. Hoe proberen partijen de kiezers aan te zetten om niet te kiezen voor de partijen die het voor het zeggen hebben?

Met de oproepingsbrief naar het stembureau

Registreren

- In het stemlokaal bevinden zich meestal twee, drie of meer stembureaus.
- De kiezer meldt zich aan. Hij of zij geeft de oproepingsbrief en de identiteitskaart af. Het grote moment breekt aan.

Goed gelezen?

1. Welke documenten moet de kiezer in het stembureau afgeven?

2. Geef een voorbeeld van iemand die geen stemplicht heeft.

3. Geef een voorbeeld van een inwoner uit jouw gemeente die niet mag stemmen.

Naar het stemlokaal

Wie?

- Achttien jaar of ouder? Belg? Een tijdje voor de verkiezingsdag krijg je een oproepingsbrief.
- Je hebt niet alleen het recht, maar de plicht, om jouw stem uit te brengen.
- In veel landen geldt de stemplicht niet.
- Ook volwassenen uit een lidstaat van de Europese Unie die in ons land wonen en zich lieten inschrijven in het bevolkingsregister van hun woonplaats kunnen stemmen. Zij moeten hiervoor wel een aanvraag indienen.
- Afkomstig uit een ander land buiten de Europese Unie? Geen Belg? Mensen die al vijf jaar wettig in België wonen, kunnen ook stemmen.

Niet vergeten

- Op de oproepingsbrief staan de naam van de kiezer, het adres en de openingsuren van het stembureau, alsook het nummer van het bureau.
- De kiezer zal de oproepingsbrief en zijn of haar identiteitskaart moeten voorleggen.

Opdracht

Vraag je ouders of ze al hun oproepingsbrief ontvingen.

Ja? Waar moeten ze hun stem uitbrengen? Wanneer kan het? Wat staat er nog vermeld op de oproepingsbrief? Noteer.

Ken je iemand die al eens een taak op zich moest nemen in het stemlokaal? Ja? Vraag naar zijn of haar bevindingen. Noteer.

Bewaar de info in je map.

In het stembokje

Geheim

- Omdat de stemming geheim is, stapt de kiezer in het stembokje.
- Niemand ziet voor welke partij hij of zij stemt.

Ongeldig stemmen

- Je stemt ongeldig als je kandidaten aanvinkt van verschillende partijen. Of als je meer dan één lijststem aanduidt.
- Of als je om het even wat schrijft of tekent op het stembiljet.
- Je stemt blanco als je niets aanvinkt of kleurt.
- Ongeldige en blanco stemmen tellen niet mee voor het resultaat.

Goed gelezen?

1. Toon aan dat je het verschil kent tussen een lijst- en een naamstem.

2. Geef een voorbeeld van een ongeldig stembiljet.

3. Wanneer stem je blanco?

Het stembiljet

- Op de stembrief, het stembiljet, staan de namen van de partijen én de namen van de kandidaten.

1 Met een hart	2 Groen troef	3 Samen sterk
MAES Femke	PEETERS Pieter	CLAES Dirk
WOUTERS Bart	JANSENS Iris	JACOBS Leen
DE SMET Ine	GOOSSENS Giles	WILLEMS Stan
YILMAZ Zehra	VLADIC Mirko	DUPONT Emma
VERMEERSCH Ben	VALCKE Jenta	DRIESENS Zeno
COENS Julie	VAN GOOL Stan	KAYA Mehmet

Keuze

- Je kunt op verschillende manieren stemmen.

2 Groen troef
PEETERS Pieter
JANSENS Iris
GOOSSENS Giles
VLADIC Mirko
VALCKE Jenta
VAN GOOL Stan

1 Met een hart
MAES Femke
WOUTERS Bart
DE SMET Ine
YILMAZ Zehra
VERMEERSCH Ben
COENS Julie

- Wordt het een lijststem?
Je kleurt het balletje bovenaan de lijst met het rode potlood.

- Een naamstem?
Je stipt één of meer namen aan op dezelfde kieslijst.

Opdracht

Zoek in de flyers of brochures naar voorbeelden van stembiljetten. Knip ze uit.

Markeer de namen van de kandidaten die jij kent.

Ga voor elke partij na hoeveel allochtonen op de lijst staan. Hoeveel vrouwen?

Maak een overzicht, vat samen.

Steek de info in je bewaarmap.

Elektronisch stemmen

Verschillen

- Wie met het rode potlood stemt, krijgt een stembiljet.
- Wanneer de kiezer een keuze heeft gemaakt in het stemhokje, steekt die het stembiljet in de stembus die opgesteld staat in het zicht van de leden van het stembureau.

Pluspunten stemcomputer

- Het overzicht op het scherm is heel duidelijk.
- Je vergiste je? Je kunt opnieuw stemmen.
- Het tellen verloopt heel vlug. De computer telt de stemmen.

Goed gelezen?

1. Waarop lijkt de magneetkaart?

2. Waarmee duidt de kiezer die elektronisch stemt de keuze aan?

3. Geef een belangrijk voordeel van het elektronisch stemmen.

Met de computer

- Papieren stembiljetten zie je steeds minder. Het elektronisch stemmen zit in de lift.

Hoe?

- Na het afgeven van de oproepingsbrief en de identiteitskaart krijg je een magneetkaart die op een bankkaart lijkt.
- In het stemhokje steek je de magneetkaart in de gleuf van de stemcomputer.
- Op het scherm staan de kieslijsten met de kandidaten.
- Met een elektronische leespen, of met je vinger, selecteer je op een aanraakscherm de kieslijst van de partij die jouw stem krijgt. Wordt het een naamstem of een lijststem? Je duidt de lijst of de kandidaat/kandidaten aan.

- Klaar? Je krijgt een bevestiging dat je jouw stemplicht vervulde.
- Je neemt de magneetkaart uit de gleuf.
- Je steekt de kaart in de voorziene bus, de elektronische stembus.
- Iemand van het stembureau overhandigt jou je identiteitskaart én je oproepingsbrief.
- Op de oproepingsbrief staat een stempel: het bewijs dat je je stemplicht vervulde.

Opdracht

Vraag je ouders en grootouders of zij al eens elektronisch hebben gestemd. Ja? Noteer hun bevindingen. Viel het mee? Verschilpunten met vroeger? Min- en/of pluspunten?

Schrijf uit hoe je stemt met behulp van het rode potlood.

Bewaar de notities in je map.

Stemmen voor de provincieraad

Mehmet, de kiezers moeten dus niet alleen stemmen voor een nieuwe gemeenteraad?

Nee. Om de zes jaar wordt er ook een nieuwe provincieraad gekozen.

Zeg jij het maar

Leg uit.

gedeputeerde = _____

bedrijfsterrein = _____

zuiveringsinstallatie = _____

Opdracht

Je lijst de vijf Vlaamse en de vijf Waalse provincies op, plus de hoofdsteden.

Surf naar de website van jouw provincie. Noteer de naam van de gouverneur en de gedeputeerden. Welke partijen maken momenteel deel uit van de provincieraad?

Lijst de provinciale domeinen van jouw provincie op. Vink aan welke je al hebt bezocht.

Stop de info in je bewaarmap.

Wie?

- Elke gemeente hoort bij een provincie. De hoofdstad Brussel ligt echter niet in een Vlaamse of een Waalse provincie. Onze hoofdstad maakt deel uit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- Elke provincie wordt bestuurd door een provincieraad. Aan het hoofd staat een gouverneur.
- De provincieraadsleden krijgen een mandaat van zes jaar. De dagelijkse leiding ligt in de handen van de gedeputeerden en van de gouverneur.

Taken

- Tijdens de bijeenkomsten stippelt de provincieraad de plannen uit die het leven in de provincie beter en aangenamer moeten maken.
- Er vallen beslissingen over het onderhoud van de provinciewegen, de uitbreiding van het fietsnetwerk, het aantrekkelijk maken van de provinciale domeinen, het aanleggen van bedrijfsterreinen en natuurdomeinen ...
- Ook het voorkomen van wateroverlast, toerisme en recreatie, landbouw- en visserijproblemen, onderwijs, veiligheid, zuiveringsinstallaties ... staan op de provinciale agenda.

Goed gelezen?

1. Bij welke provincie hoort de hoofdstad Brussel?

2. Wie heeft de dagelijkse leiding van de provincieraad in handen?

3. Lijst de volgens jou drie belangrijkste taken van de provincieraad op.

En maar tellen ...

In het telbureau

- Sluiten de stembureaus de deuren?
De stembussen met de stembiljetten worden goed dichtgemaakt.
- De verantwoordelijken brengen de stembussen naar een telbureau.
- In het telbureau breekt voor de partijen en de kandidaten een superbelangrijk moment aan: het tellen van de stemmen.

- Vertegenwoordigers van elke partij controleren of het tellen correct verloopt.
- Het tellen van de elektronische stemmen is een fluitje van een cent. De computer doet het razendsnel én foutloos.

Resultaten

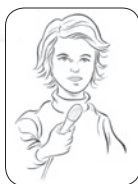
- In de loop van de vooravond sijpelen de eerste resultaten binnen.
- Eenmaal de partijen weten van hoeveel burgers ze hun stem kregen, zie je ofwel blijtaferelen of ontgoochelde gezichten.

Goed gelezen?

1. Wat gebeurt er wanneer de stembureaus de deuren sluiten?

2. Wie maakt kans op een zitje in de gemeenteraad?

3. Hoe staat het in de tekst?
"De zetelverdeling verloopt niet altijd vlot."

Ik ben ontzettend benieuwd.
Spannend ... Krijg ik al dan niet
een zitje in de gemeenteraad?

Onderhandelen

- Meestal neemt de partij die de meeste stemmen behaalde het initiatief.
- Voldoende stemmen om zonder een of meer partijen de meerderheid te vormen? Neen? Met welke partij(en) kan er worden samengewerkt? Welke partijen zullen een coalitie vormen? Welke partijen komen in de oppositie terecht?

Zetelverdeling

- De kandidaten van de partijen die de meeste stemmen kregen, maken kans op een zitje in de gemeenteraad. Maakt de partij deel uit van de meerderheid? Wordt hij of zij schepen? De burgemeester? De zetelverdeling loopt niet altijd van een leien dakje.

Opdracht

15 oktober? Geef een overzicht van de resultaten van jouw gemeente. Grote verschillen in vergelijking met de vorige keer in 2012? Andere partijen vormen de meerderheid? Een nieuwe burgemeester? Welke partijen vormen de meerderheid? Welke partijen belanden in de oppositie?

Bewaar het overzicht in je map.

Kijk op jouw gemeente – Werkblad 1

Mijn gemeente

Wist je dat?

- Ook al woon je in een stad, iedereen maakt deel uit van een gemeente.
- België telt 589 gemeenten: het Vlaams Gewest 308, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 19, het Waals Gewest 262.
- Wie het financieel moeilijk heeft, kan een beroep doen op het OCMW, het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn.

Vul je de fiche aan?

Naam: _____

Provincie: _____

Deelgemeenten: _____

Aantal inwoners: _____

Buurgemeenten: _____

Burgemeester: _____

Schepenen: _____

Korpschef politie: _____

Gemeentesecretaris: _____

Bezienswaardigheden: _____

Jouw school: _____

Ligging (straatnaam) van ...

Bieb: _____

Cultureel centrum: _____

OCMW: _____

Politiekantoor: _____

Containerpark: _____

Kerkhof: _____

Brandweerkazerne: _____

Zwembad: _____

Park: _____

Speelplein: _____

Stadhuis: _____

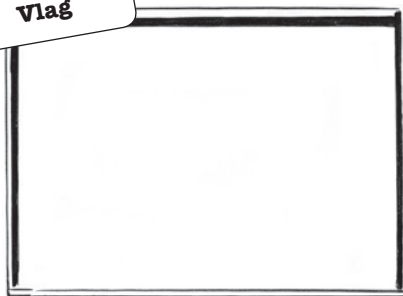
Station: _____

Museum/musea: _____

Ik ben benieuwd
naar hoe het
wapenschild
en de vlag van
jouw gemeente
eruitzien.

Vlag

Wapenschild

Jij kiest – Werkblad 2

De klasverantwoordelijke

Plan je een verkiezing om een klasverantwoordelijke aan te stellen? Doen!

1 Kandidaten

- Elke leerling schrijft op een briefje drie namen van personen waarvan hij of zij vindt dat ze geschikt zijn voor de taak van klasverantwoordelijke.
- Je mag ook jouw naam opgeven.
- Wie ...

... haalt de stembrieven op? _____

... telt de stemmen? _____

... voert de controle uit? _____

- Wie behaalt de meeste naamstemmen?
De top-3:

1. _____

2. _____

3. _____

2 Programma

De drie kandidaten stellen elk een programma op. Wat willen ze bereiken? Voorstellen? Plannen?

Kandidaat 1, _____,

wil _____

Kandidaat 2, _____,

wil _____

Kandidaat 3, _____,

wil _____

3 Tweede stemronde

- Elke leerling noteert op een briefje de naam van één kandidaat die hij of zij het meest geschikt lijkt.
- Stembrieven ophalen, tellen, controleren ...

Resultaat:

1. _____

2. _____

3. _____

4 Klasverantwoordelijke

Wat verwacht jij van de klasverantwoordelijke?

1. _____

2. _____

3. _____

Zeg jij het maar – Werkblad 3

Vul in

1. Op 14 oktober vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. De burgers stemmen ook voor een nieuwe provincieraad.

De kandidaten bereiden zich voor. Hoe doen ze dat?
Geef drie voorbeelden.

- _____
- _____
- _____

2. In België geldt de stemplicht. Vink aan wie niet mag stemmen.

- ☐ Tim Maes, scholier, geboren in Brugge, 17 jaar
- ☐ John Major, zakenman, Brit, woont en werkt in Brussel, 47 jaar
- ☐ Julie Peeters, gepensioneerd, Belg, 93 jaar
- ☐ Yusuf Dogan, winkelier, Turk, woont al zes jaar in België, 39 jaar

3. Trek pijlen.

Cijnskiesrecht ☐	☐ 1948: ook vrouwen mogen stemmen
Algemeen meervoudig stemrecht ☐	☐ 1919: alle meerderjarige mannen stemmen
Algemeen enkelvoudig stemrecht ☐	☐ 1892: wie belastingen betaalt, mag stemmen
Vrouwenstemrecht ☐	☐ 1912: wie aan de universiteit studeert, krijgt drie stemmen

4. Wie doet wat? Vul in.

- Heeft de leiding over de gemeente: _____
- Verantwoordelijk voor de inkomsten en uitgaven: _____
- Bereidt onder andere de gemeenteraad voor, noteert en maakt het verslag: _____
- Neemt de verantwoordelijkheid voor een bepaald domein, zoals bijvoorbeeld het leefmilieu: _____

Zeg jij het maar – Werkblad 4

Vul in

1

Met een hartVoor een nieuwe kijk
en aanpak

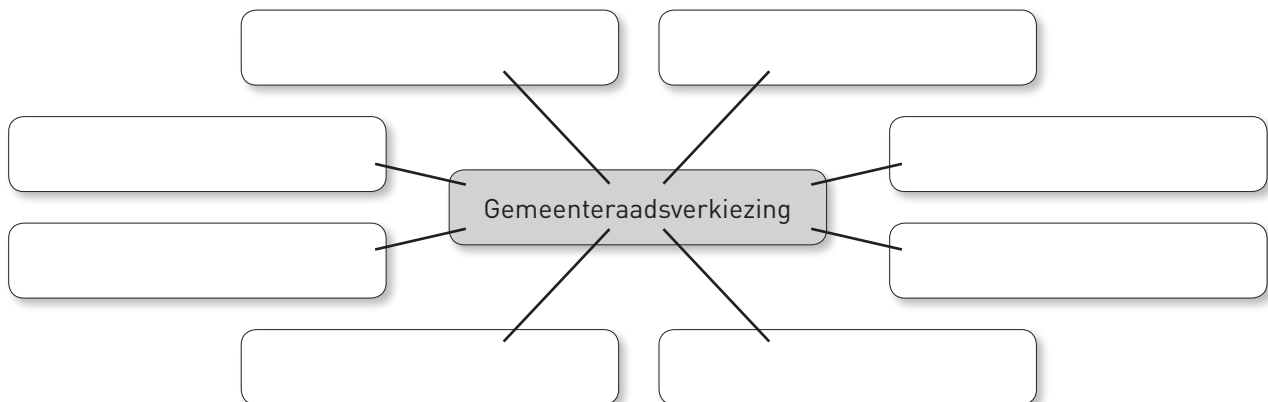
2

Groen troefMét ons wordt het
véél beter en groener

3

Samen sterkStem voor nog eens zes
jaar tevreden burgers**1. Slogans**

- a. Welke partij is helemaal nieuw? _____
Hoe weet je dat? _____
- b. Welke partij leidde de voorbije zes jaar de gemeente? _____
Hoe weet je dat? _____
- c. Welke partij maakte dan de voorbije zes jaar deel uit van de oppositie? _____
Hoe weet je dat? _____

2. Vul de woordenspin aan met woorden die te maken hebben met de verkiezingen.**3. Maak telkens een zin met de gegeven woorden.**

- coalitie

- schepen

- telbureau

Zeg jij het maar – Werkblad 5

Nog eentje?

1. Stemmen

Stem geldig.

1 Met een hart	2 Groen troef	3 Samen sterk
MAES Femke	PEETERS Pieter	CLAES Dirk
WOUTERS Bart	JANSENS Iris	JACOBS Leen
DE SMET Ine	GOOSSENS Giles	WILLEMS Stan
YILMAZ Zehra	VLADIC Mirko	DUPONT Emma
VERMEERSCH Ben	VALCKE Jenta	DRIESSENS Zeno
COENS Julie	VAN GOOL Stan	KAYA Mehmet

Stem ongeldig.

1 Met een hart	2 Groen troef	3 Samen sterk
MAES Femke	PEETERS Pieter	CLAES Dirk
WOUTERS Bart	JANSENS Iris	JACOBS Leen
DE SMET Ine	GOOSSENS Giles	WILLEMS Stan
YILMAZ Zehra	VLADIC Mirko	DUPONT Emma
VERMEERSCH Ben	VALCKE Jenta	DRIESSENS Zeno
COENS Julie	VAN GOOL Stan	KAYA Mehmet

2. Trek pijlen.

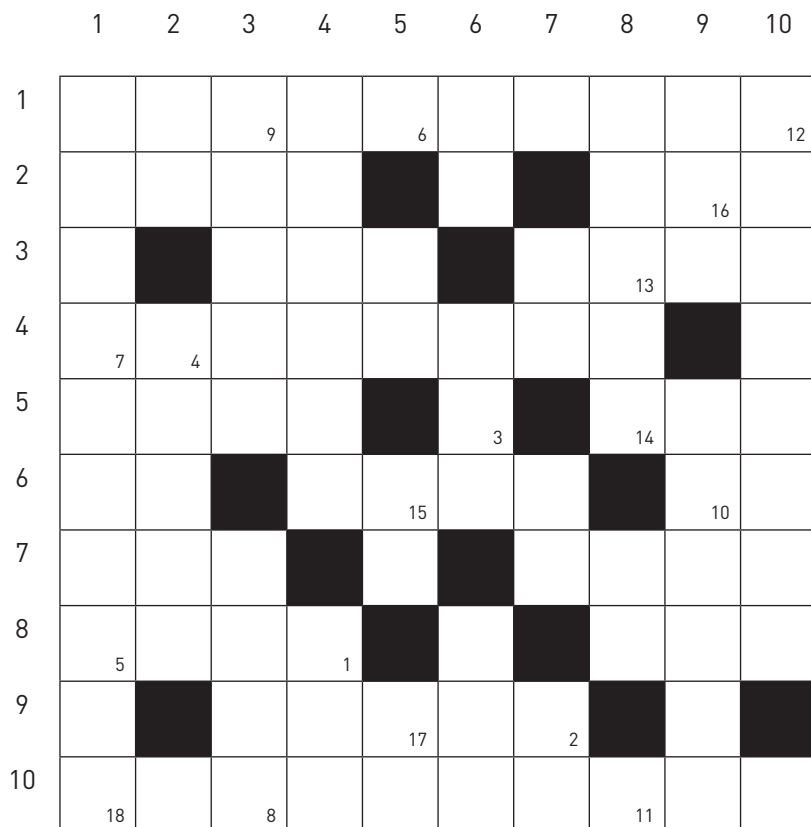
Wegen en verkeer	gasboete
Veiligheid	speelplein
Cultuur	OCMW
Jeugd	stadsplan
Onderwijs	identiteitskaart
Sport	sociale woningen
Huisvesting	fietspad
Welzijn	zwembad
Burgerlijke stand	academie
Toerisme	bibliotheek

3. Je bereidt een vraaggesprek voor met de burgemeester. Welke drie vragen wil je hem of haar stellen?

- _____ ?
- _____ ?
- _____ ?

Tijd over? Zoek het uit.

Kruisende woorden

Met de letters uit de hokjes met een getal stel je een nieuw woord samen: een belangrijk persoon.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Van links naar rechts

1. het nummer van de lijst met de kandidaten
2. mini koud toetje – jaartelling
3. meisjesnaam – heel veel, heel groot
4. in het voorbijgaan
5. het slachtoffer – taakgerichte hulpverlening (afk.)
6. Engels voor 'op' – Je hebt een voor- en een familie... – Europese Unie (afk.)
7. goed – Salvador ... (Spaans kunstschilder)
8. uniek – in zijn ... zijn, in zijn schik zijn
9. De burgemeester behaalde een ... (grote) stemmenwinst.
10. Voor de meerderjarige Belgen geldt de ...

Van boven naar onder

1. de kandidaten die onderaan de kieslijsten staan
2. bevroren water – Duitstalige stad in België
3. draagt de burgemeester tijdens officiële plechtigheden – oude Italiaanse munt
4. belangrijke activiteit na de stemming – vlakgom
5. secundair onderwijs (afk.) – winterpaardenslee – in plaats (afk.)
6. ajuin – grootmoeder – omleiding (afk.)
7. militaire politie (afk.) – met dank (afk.) – zuivelproduct
8. Welke kandidaat haalt het ... stemmen? – middellijn
9. heel onaangenaam – het lachen
10. gemeentehuis, stadhuis

Tijd over? Zoek het uit.

Voor jou
een koud
kunstje?

Schudden

De letters van vijf belangrijke woorden werden door elkaar geschud.
Met de letters boven de getallen vorm je een nieuw woord.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

1. a i j p r t →
2. a a a d m n t →
3. a b m t →
4. e e m m n s t →
5. a c e i i l o t →

Hints

1. politieke groep
2. opdracht, volmacht
3. functie
4. verplicht
5. samenwerken

Schrappen

- Schrap alle letters met als buur een getal dat deelbaar is door 9.
- Met de overige letters stel je de naam samen van een belangrijk persoon.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

136 P	162 U	108 L	174 S
198 E	225 O	171 D	136 E
126 T	216 G	189 S	164 C
144 E	234 D	128 N	156 E
117 F	153 E	135 T	98 H

Trappen

Je voegt er telkens een letter bij ...

klinker

winterpaardenslee

wiel

advies

medeklinker

mij

snijwerktuig

belangrijk voor de politicus

klinker

muzieknoet

van 'liggen'

niet kort

reptiel

eigen aan elke politieke partij

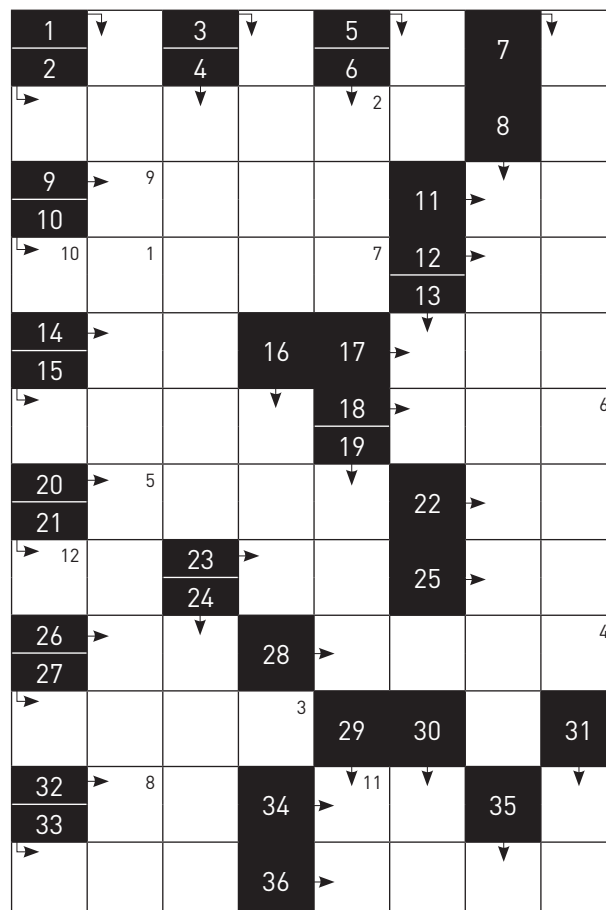
Tijd over? Zoek het uit.

Lukt het?

1. hoofd van de gemeente
2. iemand die deel uitmaakt van de bevolking
3. een mooie indruk maken
4. bestuurder van een roeiboot
5. daar
6. inwoner van Estland
7. Op 14 oktober wordt er ook gestemd voor de vertegenwoordigers van de ...
8. vertakte, hoge struik
9. Hij of zij die wordt verkozen, verkeert dagen in een ...
10. Hij of zij moet rekening houden met de wensen van de korpschef én met die van de burgemeester.
11. lange klank
12. lijdend voorwerp (afk.)
13. moeder
14. zuivelproduct
15. Wie zich kandidaat stelt voor de verkiezingen, zorgt ervoor dat hij of zij vrij is van elke ...
16. kever
17. maand
18. tegen
19. Stemmen moet ... een rood potlood.
20. Het gaat ... dat de kandidaat veel stemmen haalt.
21. lidwoord
22. na Christus (afk.)
23. muzikant
24. het verkeer, het ...

Op zijn Zweeds

25. dit is (afk.)
26. soortelijk gewicht (afk.)
27. Voor de kandidaten op de lijst is elke ... belangrijk.
28. deel van een trap
29. voorbij
30. achter elkaar, op een ...
31. sint (afk.)
32. ... was eens.
33. Wie stemt, is ... om te kiezen.
34. winterpaardenslee
35. de negentiende letter van het alfabet
36. De namen van de kandidaten staan op een ...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Tijd over? Zoek het uit.

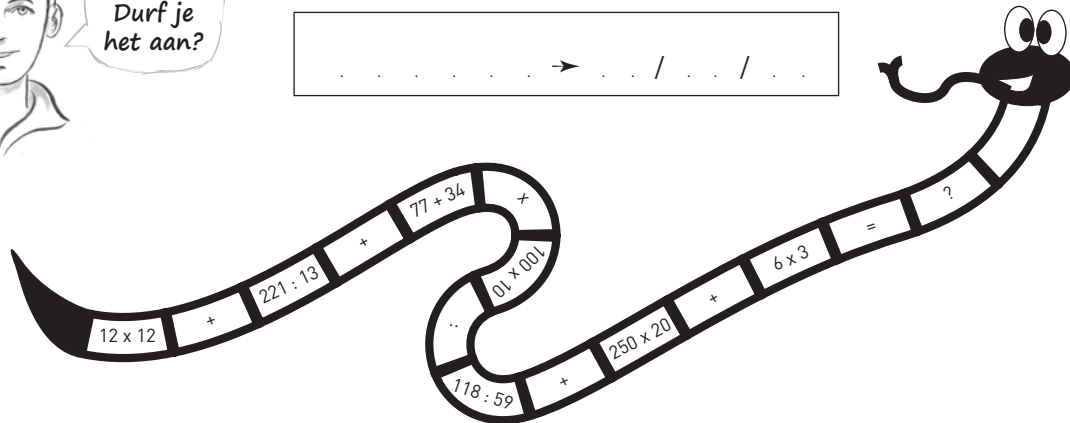

Uit het
hoofd?
Durf je
het aan?

Rekenslang

- De rekenslang geeft een belangrijke datum prijs.

..... → .. / .. / ..

Un, deux, trois

- Plaats de woorddelen uit de hokjes met een Frans telwoord op een rij.
- Wat lees je? _____

FEDE- seven	DE onze	RALE four	BUR- quinze
GERs quatre	PARLE- two	KIE- vingt	ZEN sept
MENTS- five	HUN trente	VER- dix	KIE one
ZERS three	TEGEN- un	WOOR- seize	DIGERS treize

Geheimschrift

Code: z=1, y=2, x=3, ... c=24, b=25, a=26

22.15.16.22 25.22.15.20 23.18.22 26.26.13 23.22 5.12.12.9. 4.26.26.9.23.22.13
 5.12.15.23.12.22.7 14.12.22.7 8.7.22.14.14.22.13

Tijd over? Zoek het uit.

Zoekrooster

- Markeer de woorden.
- Klaar? De letters die overblijven, noteer je achter elkaar in een zin.

Zoek je mee
in alle
richtingen?

ambt
 bijzitter
 blanco
 burgemeester
 coalitie
 college
 kandidaten
 lijst
 oproepingsbrief
 partij
 plicht
 schepen
 stembrief
 stembus
 stemhokje
 stemmen
 telbureau
 tellen
 verkiezing
 voorzitter
 zes

Z	G	S	T	E	M	H	O	K	J	E	O
E	T	N	N	E	P	E	H	C	S	S	P
S	E	B	I	A	M	B	T	L	N	T	R
D	L	I	J	C	Z	E	S	T	I	J	E
R	B	Z	O	E	E	M	M	S	L	M	E
E	U	I	L	I	N	I	G	T	L	M	P
T	R	T	L	I	N	O	K	N	E	E	I
S	E	T	E	S	L	B	A	R	T	N	N
E	A	E	G	N	L	D	I	S	E	V	G
E	U	R	E	A	I	J	T	R	A	P	V
M	E	R	N	P	T	H	C	I	L	P	B
E	L	C	I	S	U	B	M	E	T	S	R
G	O	S	T	E	M	B	R	I	E	F	I
R	C	H	E	I	T	I	L	A	O	C	E
U	V	O	O	R	Z	I	T	T	E	R	F
B	T	N	E	T	A	D	I	D	N	A	K

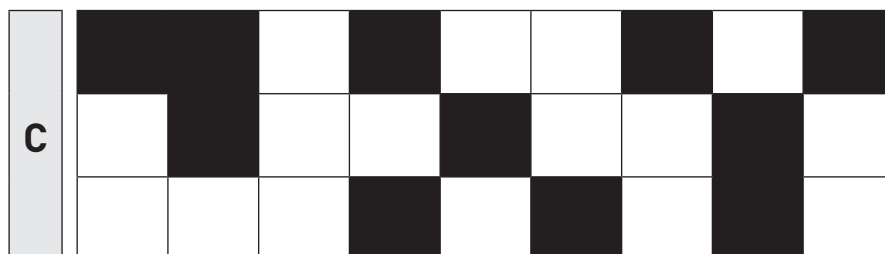
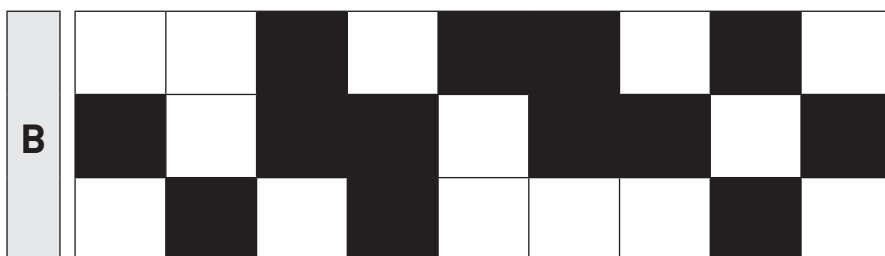
Tijd over? Zoek het uit.

Rooster B
of rooster C?

Roosters

- Leg rooster B óf rooster C op rooster A.
- En? Schrijf wat je leest.

A	BEL-	GIE	OM	IS	DE	ZES	EEN	JAAR	DE
	KIE-	MO	ZEN	DE	OP	BEL-	GEN	DE	NIEUW-
	E	GE-	MEEN-	OOK	TE-	IS	RA-	ZES	DEN

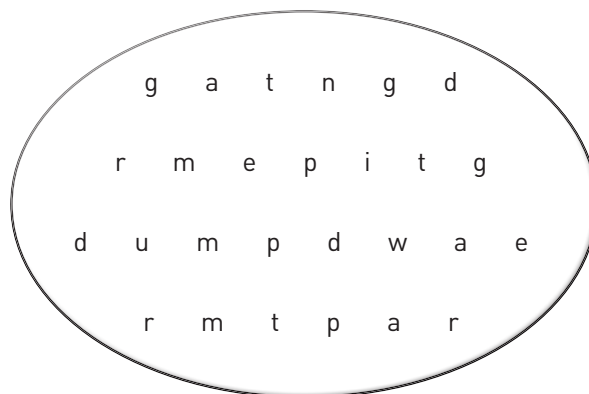

Letterverzameling

- Omcirkel de letters die driemaal voorkomen.
- Met de letters die overblijven, vorm je het woord dat past in de vraagzin.

In welk jaar zul jij voor de eerste keer stemmen voor een gemeenteraad?

→ In het jaar !

Tijd over? Zoek het uit.

Kiezen

- Trek in elk hokje een streep door de letter die het laatst komt in het alfabet.
- Noteer wat je uiteindelijk leest.

Tsss ...
dat wordt
gemakkelijk.
Toch?

E	E
D	F

S	U	G	M	O	I	O	G
T	T	E	N	M	J	N	H

K	S
I	U

G	G	I	N	I	N
I	E	H	E	K	M

G	R
D	E

B	W	S	G	F	S
C	U	R	H	E	R

K	J	E	S	V
L	I	O	U	T

X	R	Z
V	W	IJ

Passen

- Sleep de kleine roosters in het grote.
- Klaar? Schrijf wat je leest.

I	N		
M	O	C	H

		E	E
E	M	M	E

			N
O	O		
R	S	T	
N			

V	R	0	U
1	9		9

B	E	L	G	I	E	
	T		N			
			N			

	E
W	E
	V

		4
H	E	T
S	T	

	D	E
	I	
	R	

[illegible]

Tijd over? Zoek het uit.

Heel belangrijk!

-
- A black and white sketch of a man with a mustache, wearing a collared shirt. The man has dark hair and is looking slightly to the left. The sketch is done in a simple, clean style with bold lines.

[illegible]

- Met de woorddelen kun je vijf gemeentelijke diensten samenstellen.
- Je krijgt alvast een letter cadeau.

• • • • •

• • • • •

Tijd over? Zoek het uit.

In het vierkant

- Markeer in het rooster het vierkant van vier hokjes met daarin de letters a, b, c en d.
- Met de letters uit die vakken kun je een woord vormen. Het past in de zin.

Steeds meer burgers stemmen

..... !

CRE a	BUR c	SE d	TER c
GE b	TA b	LEK c	NISCH a
HUIS d	RIS a	TRO b	E d
ZAAL a	STAD c	RAAD b	MEES c

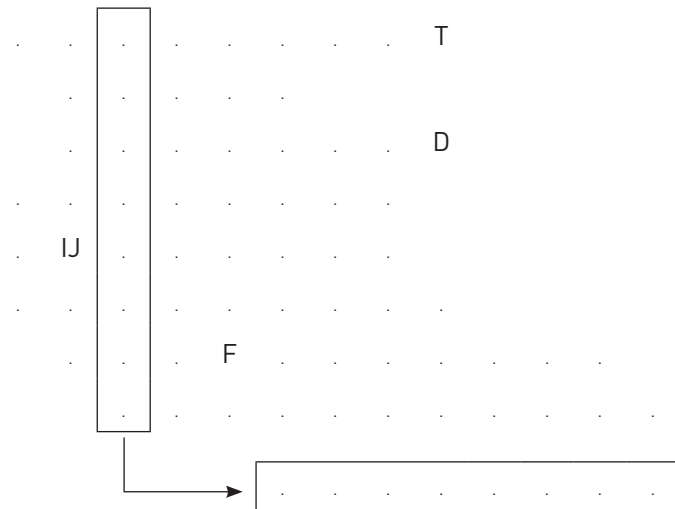

Vul je de zin aan?

Slepen

- Sleep je de acht woorden op de juiste plaats, dan lees je een nieuw woord.

zelfbestuur autonomie
gemeente meerderheid
raadslid kandidaat
partij lijststem

Lettersom

- Slaag je erin om met de letters van de gevraagde woorden een belangrijke functie weer te geven?
- Hint: financiën, inkomsten en uitgaven.

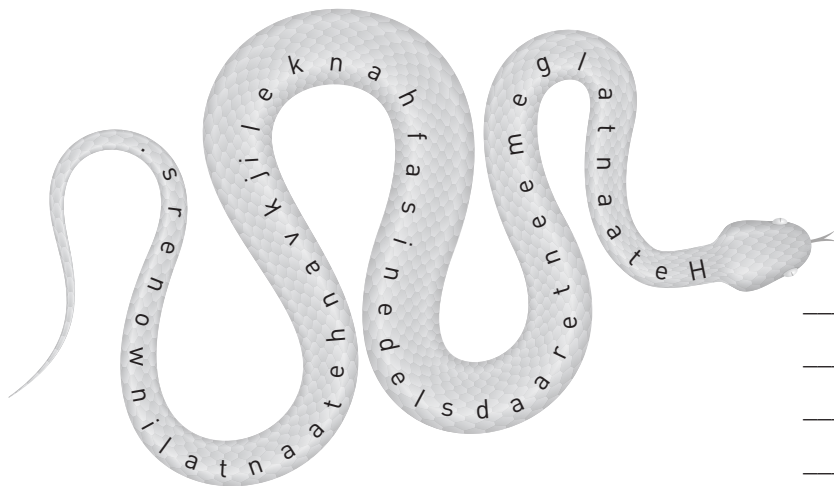
..... (lidwoord)
..... (ontkenning)
..... (deel van de mond)
..... (bestanddeel van spek)
..... (gewicht)

..... E E O T R

Tijd over? Zoek het uit.

Letterslang

- Kronkel mee met de slang en noteer wat je leest.

Kronkel je mee?

Rebus

as = e

- r

p = mr

+

a = e

- i

+

p = e

+

o = e

Spiegel

- Lukt het je om het spiegelschrift te ontcijferen?
- De spiegel steekt jou een handje toe.
Of ... kun je het zonder spiegel?

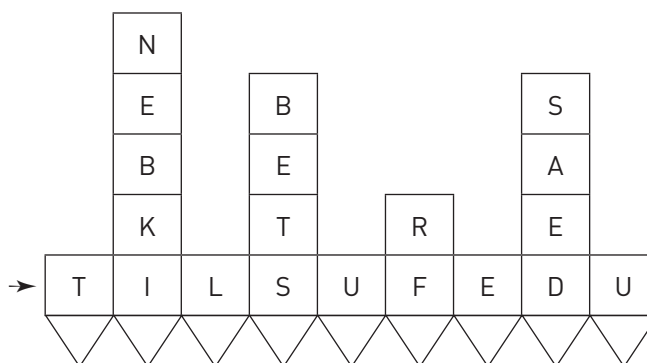
Tijd over? Zoek het uit.

Klop je mee?

Palen kloppen

- Je klopt de palen wat dieper in de grond.
De eerste én de tweede geef je drie hamerslagen.
De derde paal krijgt één dreun, de vierde twee.
- Goed geklopt? Wat lees je naast de pijl?

Op hol

- Oeps, de klinkers sloegen op hol.
- Ontcijfer je wat er staat?

a = e

e = i

i = o

o = u

u = a

Els di gimiintireed wol

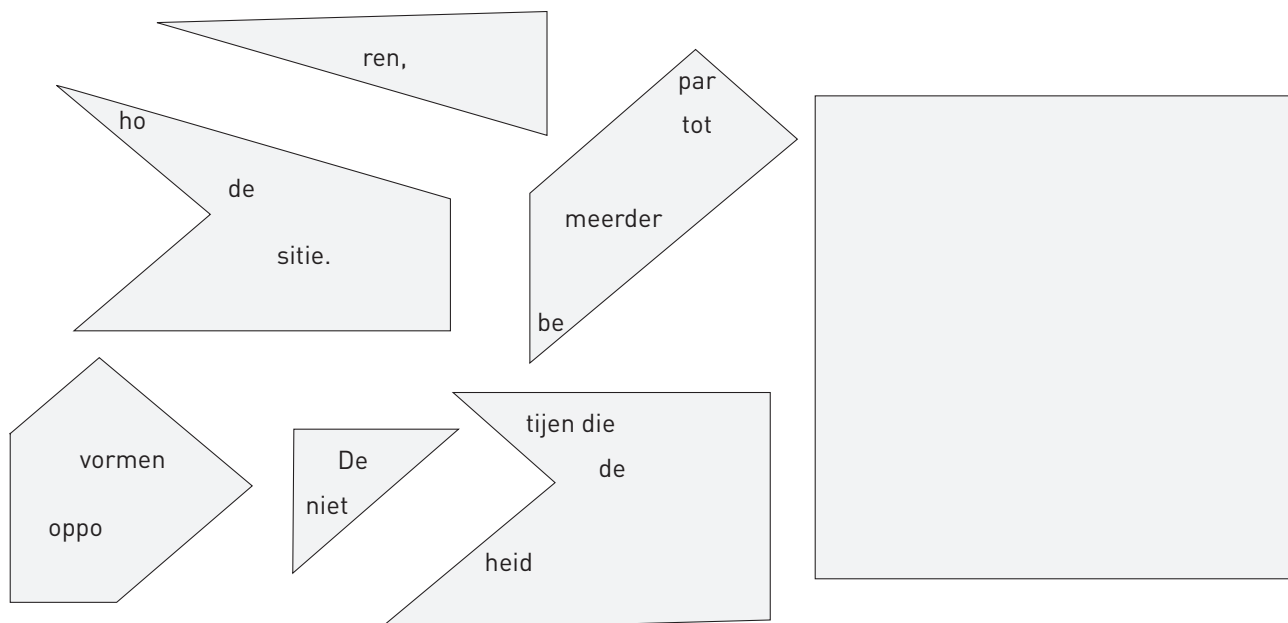
bislossin, muit di hilft

ven hit eentel reedslidin

plas iin ekkurd geen.

Puzzel

- Schuif de vlakken op de juiste plaats in het vierkant.
- Schrijf wat je leest.

Tijd over? Zoek het uit.

Ga je de
uitdaging
aan?

Met de letters van ...

- Stel twintig woorden samen met letters uit het woord 'b u r g e m e e s t e r'.
- Enkele voorbeelden? Es, mes ...

1. _____	6. _____	11. _____	16. _____
2. _____	7. _____	12. _____	17. _____
3. _____	8. _____	13. _____	18. _____
4. _____	9. _____	14. _____	19. _____
5. _____	10. _____	15. _____	20. _____

- En ... hoeveel woorden vind je met letters uit 'verkiezingskoorts'?
- Meet je met een klasgenoot. Reserveer tien minuten voor de opdracht.

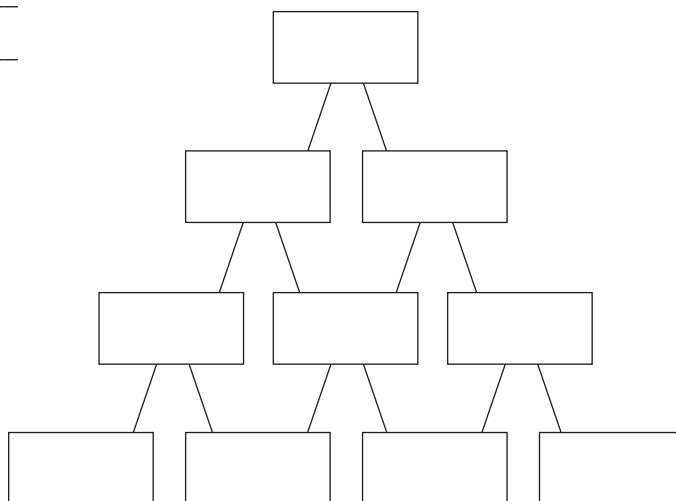
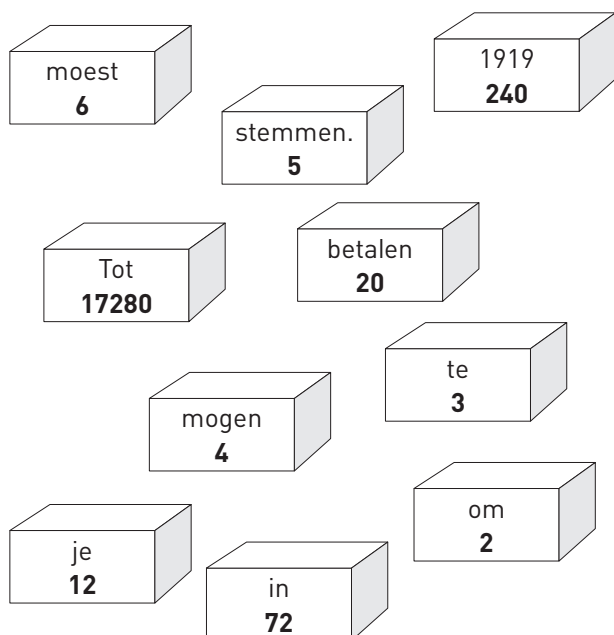
Resultaat

Ik vond _____ woorden, mijn klasgenoot
vond _____ woorden.

Piramide

- Op de blokkenpiramide is het getal op elk blok het product van de getallen op de blokken die eronder liggen.
- Plaats je de blokken correct op elkaar, dan krijg je een weetje cadeau.

→ _____

Tijd over? Zoek het uit.

Een fluitje
van een
cent ...

Links, rechts, boven, onder

- Schuif de vierkanten in het rooster. Kijk goed!
- En? Wat lees je? Een weetje uit de tijd van toen ...

0	x	+	-
x		-	0
	+		
0	x		-
0	x	+	-

x 1919	0 recht	x elk	- mannen
een +	0 In	0 :	0 hebben
voudig +	- stem-	x enkel-	+ geldt
jarige +	het -	stem. -	meerder- x

Van dat ene woord

- Je zoekt een woord van negen letters:
.....
- Met de letters van dat woord kan je onder andere de volgende woorden samenstellen:
ei, eb, en, bol, nog, kon, bok, bel, vol, gok, Belg, volk, ving ...

Tegengestelden

- Zoek voor elk woord het tegengestelde.

leeg →
warm →
kort →
minder →
rijk →
recht →
laag →
wild →

- Klaar? Onder de pijl lees je een woord.
Het woord past in de onderstaande zin.

Kan je je stem niet uitbrengen omdat je ziek bent of in het buitenland verblijft, dan mag je iemand anders een _____ geven om in jouw plaats te stemmen.

Tijd over? Zoek het uit.

Quiz

Ben je er klaar voor?

Met de woorden achter de correcte antwoorden kan je een zin vormen.

1. Op 14 oktober vinden de verkiezingen plaats. De Belgen brengen hun stem uit voor zitjes in ...
 - a) de gemeenteraad en het parlement. (Elk)
 - b) de provincieraad en het Europees parlement. (In)
 - c) de gemeente- en de provincieraad. (Op)
2. De gemeenteraad zetelt ...
 - a) vier jaar. (ge-)
 - b) vijf jaar. (2018)
 - c) zes jaar. (14)
3. In ons land geldt ...
 - a) stemrecht en stemplicht. (ok-)
 - b) stemrecht, maar geen stemplicht. (meen-)
 - c) geen stemplicht. (grij-)
4. Het aantal zitjes in de gemeenteraad is afhankelijk van ...
 - a) de grootte van het grondgebied. (te)
 - b) het aantal inwoners. (to-)
 - c) het aantal politieke partijen. (pen)

Tijd over? Zoek het uit.

5. Wie leidt het gemeentebestuur?
 - a) Het schepencollege. (be-)
 - b) De burgemeester. (ber)
 - c) De burgemeester en de korpschef van de politie. (er)
6. Wat is de taak van de partijen die tot de oppositie behoren?
 - a) Ze volgen het doen en laten van het college van burgemeester en schepenen.
Indien nodig geven ze kritiek. (kie-)
 - b) Ze proberen burgemeester en de schepenen zo vaak mogelijk in een negatief daglicht te stellen. (stuur)
 - c) Tijdens de gemeenteraad proberen ze op te vallen door kabaal te maken. (geen)
7. Welke kleuren heeft de burgemeesterssjaap?
 - a) De kleuren van de vlag van de gemeente. (pro-)
 - b) De kleuren van de Belgische vlag. (zen)
 - c) Het staat de burgemeester vrij om de kleuren te bepalen. (fe-)
8. Wie is verantwoordelijk voor de administratie van de gemeente?
 - a) De gemeenteontvanger. (beert)
 - b) De gemeentesecretaris. (de)
 - c) De burgemeester. (dan)
9. Wat is de opdracht van een kindergemeenteraad?
 - a) Nagaan of de schepen van jeugd zijn of haar beloftes nakomt. (het)
 - b) Voorstellen presenteren om kinderen met problemen te helpen. (ra-)
 - c) Advies geven en voorstellen presenteren over items die kinderen aanbelangen. (Bel-)
10. Waarop schreven de Griekse mannen in het oude Griekenland de naam van iemand die de democratie kon bedreigen?
 - a) Op een potscherf. (gen)
 - b) Op een muur nabij een tempel. (om)
 - c) Op een bord in de tempel. (le)
11. Wie had het voor het zeggen in de middeleeuwen?
 - a) De keizers en de koningen. (nieu-)
 - b) De adel. (de)
 - c) De geestelijken. (ver-)
12. Hoe wordt een grondwettelijk koninkrijk ook nog genoemd?
 - a) Een democratie. (bur-)
 - b) Een vrijstaat. (kie-)
 - c) Een monarchie. (we)
13. In welk jaar kregen in ons land ook de meerderjarige vrouwen het recht om te stemmen?
 - a) In 1919. (gers)
 - b) In 1948. (ge-)
 - c) In 1958. (zin-)
14. Hoe noem je het document dat de stemgerechtigden uitnodigt om te gaan stemmen?
 - a) De oproepingsbrief. (meente-)
 - b) Het oproepingsbiljet. (naar)
 - c) De stembrief. (gen)

Tijd over? Zoek het uit.

15. Ook meerderjarige burgers afkomstig uit een ander land buiten de Europese Unie die de Belgische nationaliteit niet hebben, kunnen hun stem uitbrengen. Wat is de voorwaarde?
- a) Ze moeten minstens vijf jaar wettig in België wonen. (raden)
 - b) Ze moeten Nederlands, Frans of Duits spreken. (hun)
 - c) Ze moeten minimum 25 jaar oud zijn. (plaats)
16. Op de stembrief het bolletje bovenaan de lijst aanvinken is ...
- a) een partijstem. (zin)
 - b) een naamstem. (even-)
 - c) een lijststem. (en)
17. Op de stembrief niets aanvinken of kleuren: je stemt ...
- a) geldig. (te)
 - b) blanco. (pro-)
 - c) ongeldig. (min)
18. Wie elektronisch stemt, maakt gebruik van ...
- a) een aanraakscherm. (vin-)
 - b) een zwarte stift. (ma-)
 - c) toetsen. (ver-)
19. Wie staat aan het hoofd van de provincieraad?
- a) De minister van Binnenlandse Zaken. (ken)
 - b) De gouverneur. (cie-)
 - c) De gedeputeerde die de meeste stemmen haalde. (kie-)
20. Wie controleert of het tellen van de stemmen correct verloopt?
- a) Vertegenwoordigers van alle partijen. (raden.)
 - b) De korpschef van de politie. (weten.)
 - c) De gerechtsdeurwaarder. (zingen.)

Oplossingen

blz. 2 – Affiches plakken en veel meer

Goed gelezen?

1. Om de zes jaar.
2. Voor de provincieraad.
3. Door onder andere de familie-, vrienden- en kennissenkring op de hoogte te brengen.
Dat kan ook via affiches, folders, flyers, twitterberichten, een blog, Facebook, huisbezoeken ...

blz. 3 – Test jezelf

Goed gelezen?

1. Hun kinderen hebben Turkse voornamen: Aslihan en Yusuf.
2. Veel mensen kennen hem. Mehmet is bestuurslid van de voetbalclub en hij is lid van de wielertoeristen-, kook- en supportersclub. Bovendien doet hij vrijwilligerswerk.
3. Oproepingsbrief, stembiljet, stembus, stemhokje, stemcomputer, naamstem, kieslijst ...

blz. 4 – Een kijk op het gemeentebestuur

Goed gelezen?

1. Van het aantal inwoners.
2. De raadsleden buigen zich over de voorstellen en de plannen van het college van burgemeester en schepenen.
3. De schepenen krijgen ook bevoegdheden.

blz.5 – Wist-je-datjes

Goed gelezen?

1. De kandidaat die de meeste stemmen haalt.
2. Aan de driekleurige burgemeesterssjaap.
3. Het kan via een adviesraad, eventueel via de kindergemeenteraad.

blz.6 – Stemrecht: een heel lange weg

De allereersten

oudheid – Grieken – potscherf – leidersfiguur – democratie – namen – stad

Eeuwenlang

navolging – alleenheersers – onderdanen – koningen – adel – burgers – keizers – tirannen

Goed gelezen?

1. De Grieken mochten hun stem uitbrengen.
2. De keizers en de koningen.
3. Weinig of niets in de pap te brokken hebben. / Naar hun pijpen dansen.

blz. 7 – Naar stemrecht in ons land

België onafhankelijk

onafhankelijk – koning – Europese – rijkdom – macht – grondwettelijk – monarchie – koning – parlement – wet – ondertekenen

De eerste stemmers

rijk – belastingen – cijns kiesrecht – stem – familie – universiteit – meervoudig

Nog beter

meerderjarige – arm – enkelvoudig – wereldoorlog – vrouwen – vrouwenstemrecht – Belgen – stembus

Goed gelezen?

1. Algemeen meervoudig stemrecht: sommige Belgen krijgen één, twee, soms zelfs drie stemmen.
Enkelvoudig stemrecht: alle meerderjarige mannen krijgen één stem.
2. In 1948 kregen ook de vrouwen stemrecht.

blz. 8 – De politieke partijen aan zet

Goed gelezen?

1. Hij spreekt vrienden, familieleden, kennissen, leden van de wielertoeristen-, de kook- en de supportersclub aan.
2. Veiligheid, groen, kinderen en jongeren, senioren, goedkope woningen, kansen voor sportievelingen, budget voor cultuur ...
3. Door het beleid van het regerend college van burgemeester en schepenen te hekelen.

blz. 9 – Met de oproepingsbrief naar het stembureau

Goed gelezen?

1. De oproepingsbrief en de identiteitskaart.
2. Een inwoner uit de Europese Unie, ingeschreven in het bevolkingsregister, geen Belg.
3. Iemand die minderjarig is. / Een burger uit een ander land buiten de Europese Unie, die geen Belg is en nog geen vijf jaar wettig in België woont.

blz. 10 – In het stemhokje

Goed gelezen?

1. Lijststem: je stipt het bolletje bovenaan de lijst aan. / Naamstem: je stipt één of meer namen aan van dezelfde lijst.
2. Je schrijft of tekent op het stembiljet.
3. Je vinkt niets aan.

Blz. 11 – Elektronisch stemmen

Goed gelezen?

1. Op een bankkaart.
2. Met een elektronische leespen of met de vinger
3. Het tellen van de stemmen verloopt heel vlug. / Als je je vergist, kun je opnieuw stemmen. / Het overzicht op het scherm is heel duidelijk.

blz. 12 – Stemmen voor de provincieraad

Zeg jij het maar

Gedeputeerde = lid van het dagelijks bestuur van een provincie

Bedrijfsterrein = terrein waarop een of meerdere bedrijven gevestigd zijn

Zuiveringsinstallatie = installatie voor het zuiveren van afvalwater

Goed gelezen?

1. Brussel maakt deel uit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
2. De gouverneur.
3. Persoonlijke keuze.

blz. 13 – En maar tellen ...

Goed gelezen?

1. De verantwoordelijken sluiten de stembussen en brengen ze naar een telbureau. Van elke partij kijken vertegenwoordigers toe of het tellen correct verloopt.
2. De kandidaten die de meeste stemmen kregen, maken kans op een zitje in de gemeenteraad.
3. Het loopt niet altijd van een leien dakje.

blz. 16 – Zeg jij het maar – Werkblad 3

Vul in

1. Flyers uitdelen. / Bekenden aanspreken. / Huisbezoeken. / ...
2. Mag niet stemmen: Tim Maes
3. Trek pijlen
Cijnskiesrecht → 1892
Algemeen meervoudig stemrecht → 1912
Algemeen enkelvoudig stemrecht → 1919
Vrouwenstemrecht → 1948
4. burgemeester / gemeenteontvanger / gemeentesecretaris / schepen

blz. 17 – Zeg jij het maar – Werkblad 4

Vul in

1. a. De partij 'Met een hart'. / De slogan: 'Voor een nieuwe kijk en aanpak'.
b. De partij 'Samen sterk'. / De slogan: 'Stem voor nog eens zes jaar tevreden burgers'.
c. De partij 'Groen troef'. / De slogan: 'Met ons wordt het veel beter en groener'.
2. Bijvoorbeeld: oproepingsbrief – stembrief – stemhokje – naamlijst – kieslijst – blanco stemmen – ongeldig stemmen – naamstem – lijststem – stembureau – stemlokaal – stemplicht ...
3. Bijvoorbeeld: Drie partijen maken deel uit van de coalitie. / Elke schepen is verantwoordelijk voor een of ander domein. / In het telbureau kijken de afgevaardigden van elke partij toe of het tellen correct verloopt / ...

Tijd over? Zoek het uit.

blz. 18 – Zeg jij het maar – Werkblad 5

1. Stemmen

geldig (bijvoorbeeld)

1 Met een hart	2 Groen troef	3 Samen sterk
MAES Femke	PEETERS Pieter	CLAES Dirk
WOUTERS Bart	JANSENS Iris	JACOBS Leen
DE SMET Ine	GOOSSENS Gilles	WILLEMS Stan
YILMAZ Zehra	VLADIC Mirko	DUPONT Emma
VERMEERSCH Ben	VALCKE Jenta	DRIESSENS Zeno
COENS Julie	VAN GOOL Stan	KAYA Mehmet

ongeldig (bijvoorbeeld)

1 Met een hart	2 Groen troef	3 Samen sterk
MAES Femke	PEETERS Pieter	CLAES Dirk
WOUTERS Bart	JANSENS Iris	JACOBS Leen
DE SMET Ine	GOOSSENS Gilles	WILLEMS Stan
YILMAZ Zehra	VLADIC Mirko	DUPONT Emma
VERMEERSCH Ben	VALCKE Jenta	DRIESSENS Zeno
COENS Julie	VAN GOOL Stan	KAYA Mehmet

2. Trek pijlen

Wegen en verkeer → fietspad

Veiligheid → gasboete

Cultuur → bibliotheek

Jeugd → speelplein

Onderwijs → academie

Sport → zwembad

Huisvesting → sociale woningen

Welzijn → OCMW

Burgerlijke stand → identiteitskaart

Toerisme → stadsplan

3. Bijvoorbeeld: Wat vindt u leuk aan uw taak als burgemeester? / Wat kan er nog beter voor de leefbaarheid? / Met welk groot probleem werd u onlangs geconfronteerd? / ...

blz. 19 – Tijd over? zoek het uit.

Kruisende woorden

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	L	IJ	S ₉	T	N ₆	U	M	M	E	R ₁₂
2	IJ	S	J	E		I		E	R ₁₆	A
3	S		E	L	S		M	E ₁₃	G	A
4	T ₇	E ₄	R	L	O	O	P	S		D
5	D	U	P	E		M ₃		T ₁₄	G	H
6	U	P		N	A ₁₅	A	M		E ₁₀	U
7	W	E	L		R		D	A	L	I
8	E ₅	N	I	G ₁		O		S	A	S
9	R		R	U	I ₁₇	M	E ₂		C	
10	S ₁₈	T	E ₈	M	P	L	I	C ₁₁	H	T

G ₁	E ₂	M ₃	E ₄	E ₅	N ₆	T ₇	E ₈	S ₉	E ₁₀	C ₁₁	R ₁₂	E ₁₃	T ₁₄	A ₁₅	R ₁₆	I ₁₇	S ₁₈
----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Tijd over? Zoek het uit.

blz. 20 – Tijd over? Zoek het uit.**Schudden**

1. partij - 2. mandaat - 3. ambt - 4. stemmen - 5. coalitie
 nieuw woord: democratie

Schrappen

scheppen

Trappen

m - me - mes - stem

a - ra - rad - raad

a - la - lag - lang - slang - slogan

blz. 21 – Tijd over? Zoek het uit.

Op zijn Zweeds

1	↓	3	↓	5	↓	7	↓
2	B	4	O	6	E	8	P
↓	B	↓	U	↓	R	↓	R
9	→	10	→	11	→	12	→
10	R	9	O	E	S	11	O
↓	A	↓	G	↓	E	↓	N
14	→	15	→	16	→	17	→
15	E	14	I	16	M	17	E
↓	S	↓	M	↓	E	↓	T
20	→	21	→	22	→	23	→
21	E	20	R	21	O	22	M
↓	D	↓	E	↓	R	↓	E
26	→	27	→	28	→	29	→
27	S	26	G	28	T	29	R
↓	S	↓	T	↓	E	↓	M
32	→	33	→	34	→	35	→
33	E	32	R	33	A	34	R
↓	V	↓	R	↓	IJ	↓	S
36	→	37	→	38	→	39	→
37	L	36	IJ	37	S	38	T

G	E	M	E	E	N	T	E	R	A	A	D
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Tijd over? Zoek het uit.

blz. 22 – Tijd over? Zoek het uit.

Rekenslang

141 018 → 14.10.18

Un, deux, trois

De burgers kiezen hun vertegenwoordigers.

Geheimschrift

Elke Belg die aan de voorwaarden voldoet, moet stemmen.

blz. 23 – Tijd over? Zoek het uit.

Zoekrooster

De stemming in ons land is verplicht.

blz. 24 – Tijd over? Zoek het uit.

Roosters

rooster C → Om de zes jaar kiezen de Belgen nieuwe gemeenteraden.

Letterverzameling

nieuwe

blz. 25 – Tijd over? Zoek het uit.

Kiezen

De stemming is geheim, de burger kiest vrij.

Passen

I	N		B	E	L	G	I	E	
M	O	C	H	T	E	N		D	E
V	R	O	U	W	E	N		I	N
1	9	4	9		V	O	O	R	
H	E	T		E	E	R	S	T	
S	T	E	M	M	E	N			

Tijd over? Zoek het uit.

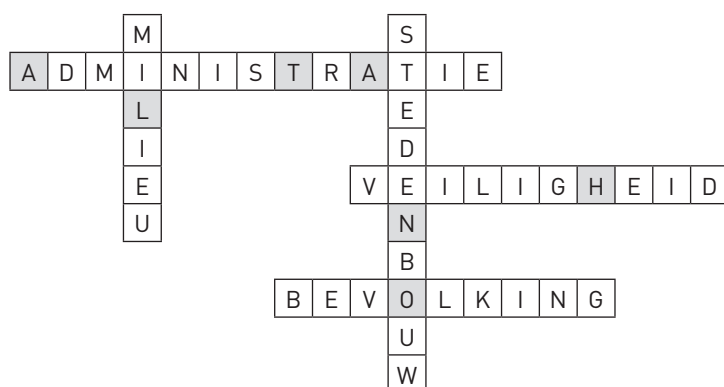
blz. 26 - Tijd over? Zoek het uit.**Mini-zoekrooster**

slang – kater – mees – pier – zalm

sociaal welzijn

Van klein naar groot

stemrecht

Scrabbelen

onthaal

blz. 27 - Tijd over? Zoek het uit.**In het vierkant**

elektronisch

Slepenkandidaat – partij – raadslid – gemeente – lijststem – autonomie – zelfbestuur – meerderheid
naamstem**Lettersom**

een – nee – tong – vet – gram

gemeenteontvanger

blz. 28 - Tijd over? Zoek het uit.**Letterslang**

Het aantal gemeenteraadsleden is afhankelijk van het aantal inwoners.

Rebus

Je kan het stemrecht verliezen.

Spiegel

Honderd jaar geleden ... Studeerde je aan de universiteit? Dan had je drie stemmen!

Tijd over? Zoek het uit.

blz. 29 – Tijd over? Zoek het uit.

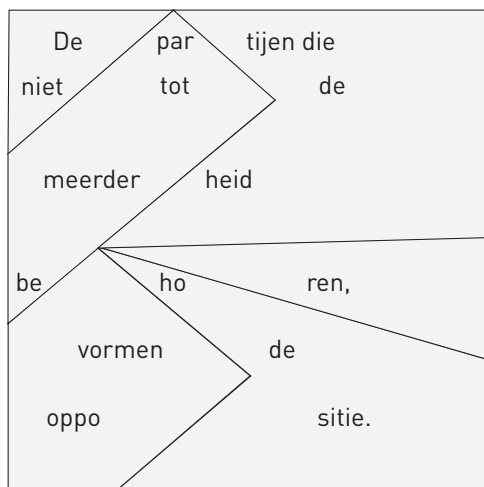
Palen kloppen
telbureau

Op hol

Als de gemeenteraad wil beslissen, moet de helft van het aantal raadsleden plus één akkoord gaan.

Puzzel

De partijen die tot de meerderheid behoren, vormen de oppositie.

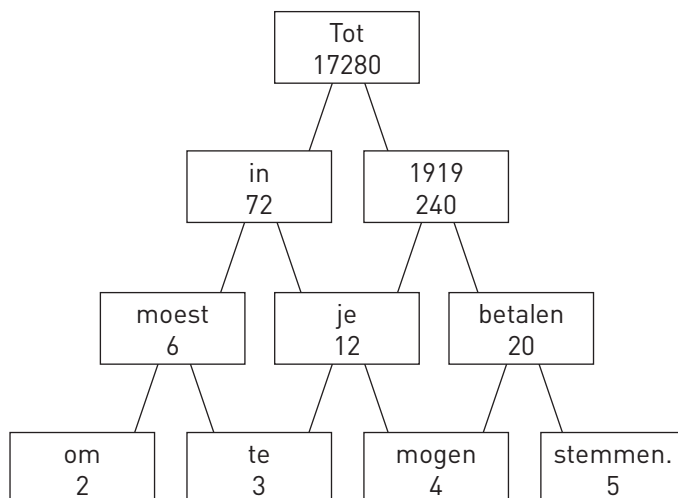

blz. 30 – Tijd over? Zoek het uit.

Met de letters van

Bijvoorbeeld: re – er – eg – me – te – es – bes – mes – brug – stem – mest – rust – ster – rest – mees – geest – meest – steur – burger – meester ...

Piramide

Tijd over? Zoek het uit.

blz. 31 – Tijd over? Zoek het uit.

Links, rechts, boven, onder

In 1919 geldt het enkelvoudig stemrecht: meerderjarige mannen hebben elk een stem.

Van dat ene woord

bevolking

Tegengestelden

vol – koud – lang – meer – arm – schuin – hoog – tam
volmacht

blz. 32 – Tijd over? Zoek het uit.

Quiz

1/c – 2/c – 3/a – 4/b – 5/b – 6/a – 7/b – 8/b – 9/c – 10/a – 11/a – 12/c – 13/b – 14/a – 15/a – 16/c – 17/b –
18/a – 19/b – 20/a

Op 14 oktober kiezen de Belgen nieuwe gemeenteraden en provincieraden.